

Bruxelles, 20. siječnja 2020.
(OR. en)

5033/20

CFSP/PESC 5
COPS 3
CLIMA 3
DEVGEN 2
ENV 5
ONU 2
RELEX 3

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Zaključci Vijeća o klimatskoj diplomaciji

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o klimatskoj diplomaciji koje je Vijeće usvojilo na 3742. sastanku održanom 20. siječnja 2020.

Zaključci Vijeća o klimatskoj diplomaciji

1. Klimatske promjene egzistencijalna su prijetnja čovječanstvu i bioraznolikosti u svim zemljama i regijama te iziskuju hitan zajednički odgovor. Europska unija pokazuje vodstvo i preuzima svoju odgovornost. U zaključcima Europskog vijeća od 12. prosinca 2019. potvrđen je cilj ostvarenja klimatski neutralnog EU-a do 2050. u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma. Uzimajući u obzir i posebno izvješće IPCC-a o globalnom zatopljenju od 1,5 C, Europska komisija predstavila je svoj europski zeleni plan, u kojem se iznose prijedlozi za tranziciju koja obuhvaća cijelo gospodarstvo i za strategiju održivog rasta, u nastojanju da budu pravedne i uključive, a cilj mu je očuvati blagostanje i istodobno zaštititi naš planet. Vodeća uloga kojom EU daje primjer drugima ključna je za podizanje globalnih ambicija u cjelini.
2. Najnoviji znanstveni dokazi, uključujući izvješća Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC), pokazuju da su emisije na svjetskoj razini i dalje u porastu unatoč globalnim naporima. Otkriće činjenice da se Arktik zagrijava po stopi dvostruko višoj od globalnog prosjeka poseban je razlog za zabrinutost i ima ozbiljne globalne posljedice. Duboku zabrinutost izazivaju i nedavna izvješća o tome da je Sredozemlje žarište klimatskih promjena u kojem se odražavaju njihove posljedice, kao što su smanjenje količina padalina i povećanje temperatura, te činjenica da se Baltičko, Crno i Sjeverno more zagrijavaju brže od prosjeka. Povećava se jaz između sadašnje razine globalnog djelovanja i ambicije te dogovorenih ciljeva iz Pariškog sporazuma. Ta se opreka odražava u pokretu pod vodstvom mladih kojim se poziva na djelovanje kako bi se uhvatio korak sa znanosti. Vijeće ističe da će 2020. biti ključna godina u pogledu ambicija. EU poziva sve stranke da ažuriraju svoje nacionalno utvrđene doprinose u skladu s Pariškim sporazumom te povećaju njihovu jasnoću, transparentnost i razumijevanje, kao i da predstave dugoročne strategije za razvoj u smjeru niskih razina emisija, u skladu s Pariškim sporazumom i uz najvišu razinu ambicije kako bi se odgovorilo na hitnu potrebu za rješavanjem pitanja klimatskih promjena.

3. Stoga je iznimno važno hitno ojačati globalni odgovor na klimatsku krizu. Europska unija odlučna je u namjeri da doprinese podizanju razine globalne ambicije te će iskoristiti sve raspoložive alate za suočavanje s izazovima u području klime. Hitno se moraju povećati naponi izvan EU-a. U prosincu Europsko vijeće pozvalo je Komisiju i visokog predstavnika da posebnu pozornost posvete klimatskoj diplomaciji. To međunarodno djelovanje temeljit će se na visokim ambicijama Europske unije u svim relevantnim sektorima i bit će ključan prioritet europske diplomacije u 2020.
4. Pojačano i trajno međunarodno djelovanje ključno je za uspješnu borbu protiv klimatskih promjena. Pariški sporazum i dalje je neophodan multilateralni okvir za usmjeravanje djelovanja u području klime. Međutim, ishod 25. konferencije stranaka Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime (COP25) u Madridu upućuje na to da je hitno potrebno odlučnije djelovanje država, lokalnih i regionalnih vlasti, civilnog društva i privatnog sektora, uključujući financijske institucije.
5. Europska unija treba snažno potaknuti treće zemlje da, uz Europsku uniju, povećaju svoje napore. Europska unija ojačat će svoju potporu relevantnim strankama u reviziji i provedbi nacionalno utvrđenih doprinosa, među ostalim putem partnerstva u pogledu nacionalno utvrđenih doprinosa, i u izradi ambicioznih dugoročnih strategija, među ostalim s obzirom na konferenciju COP26 u Glasgowu, kako bi se postigla najviša razina ambicije. Europska unija i dalje će djelovati kao konstruktivan, ali i odlučan partner. To djelovanje temeljit će se na svim našim instrumentima vanjske politike, uključujući održive financijske instrumente i trgovinsku politiku, radi promicanja sigurnih i održivih niskih emisija stakleničkih plinova i razvoja otpornog na klimatske promjene. Podsjećajući na potrebu da se klimatska neutralnost ostvari uz istodobno očuvanje konkurentnosti EU-a, među ostalim razvojem učinkovitih mjera za rješavanje problema istjecanja ugljika u skladu s pravilima WTO-a, Vijeće prima na znanje namjeru Komisije da predloži mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika u vezi sa sektorima s visokim emisijama ugljika. Vijeće podsjeća na to da sporazumi EU-a s trećim zemljama i regijama također pružaju mogućnosti za dijalog i suradnju s partnerskim zemljama u pogledu klime i okoliša. Infrastruktura u trećim zemljama treba biti u skladu s najvišim međunarodnim okolišnim i sigurnosnim standardima.

6. Vijeće podsjeća na stalnu predanost EU-a i njegovih država članica povećanju mobilizacije međunarodnog financiranja borbe protiv klimatskih promjena. To je dio kolektivnog cilja razvijenih zemalja da u svrhu ublažavanja i prilagodbe u zemljama u razvoju zajednički iz različitih izvora, instrumenata i kanala mobiliziraju 100 milijardi dolara godišnje između 2020. i 2025. u kontekstu smislenih mjera za ublažavanje učinaka klimatskih promjena i transparentnosti u provedbi te se time naglašava potreba za sudjelovanjem šireg spektra doprinositelja. Vijeće pozdravlja inicijative na nacionalnoj i međunarodnoj razini u pogledu održivog financiranja i klimatske neutralnosti, kao što su nedavno pokrenuta Koalicija ministara financija za djelovanje u području klime i Međunarodna platforma za održivo financiranje.
7. Komisija, visoki predstavnik i države članice istodobno će jačati bilateralnu suradnju s partnerskim zemljama i regionalnim organizacijama u djelovanju u području klime. Prioritet će nam biti suradnja s gospodarstvima zemalja skupine G20 koje nisu članice EU-a, a koja su odgovorna za tri četvrtine globalnih emisija stakleničkih plinova, kao i s najosjetljivijim zemljama koje su posebno pogođene klimatskim promjenama, uključujući najmanje razvijene zemlje i male otočne države u razvoju, u prilagodbi novim okolnostima klimatskih promjena i jačanju otpornosti na njihove negativne utjecaje te promicanju postizanja ciljeva održivog razvoja. U tom kontekstu EU će i dalje podupirati, promicati i štititi ljudska prava, kao i rodnu ravnopravnost te osnaživanje žena.

8. Vijeće ističe važnost provedbe prilagođenih pristupa suradnji s trećim zemljama, uzimajući u obzir potrebu za pravednom i socijalno uravnoteženom tranzicijom u ostvarivanju djelovanja u području klime. To podrazumijeva zagovaranje toga da drugi provedu konkretne mjere na osnovi temeljite analize područja u kojima se mogu ostvariti rezultati, ukazujući pritom na koristi za okoliš i gospodarstvo te globalnu korist zaustavljanja rasta temperature. Mjerama za ubrzavanje djelovanja u području klime u partnerskim zemljama, što podrazumijeva mjere za ublažavanje i mjere prilagodbe, bit će obuhvaćeni svi sektori gospodarstva, kao što je slučaj i u EU-u, a to iziskuje jačanje postojećih bilateralnih dijaloga i tehničke suradnje. Države članice koje već imaju klimatske i energetske programe sa zemljama skupine G20 koje nisu članice EU-a razmijenit će iskustva o svojoj bilateralnoj suradnji kako bi se osigurala usklađena i učinkovita klimatska diplomaciju EU-a, što bi ujedno moglo uključivati napore usmjerene na borbu protiv krčenja šuma, promicanje integriranog upravljanja vodnim resursima i očuvanje bioraznolikosti. Trebalo bi razmotriti i kako, u bliskoj koordinaciji s postojećim okvirima, na inovativan način uključiti donositelje odluka, civilno društvo i poduzeća.
9. Sastanak na vrhu EU-a i Kine u Pekingu i sastanak čelnika u Leipzigu, sastanak na vrhu EU-a i Japana, sastanak na vrhu EU-a i Afričke unije te sastanak na vrhu EU-a i Indije i druga velika međunarodna događanja u 2020., kao što su Konferencija Ujedinjenih naroda o oceanima u Lisabonu i 15. Konferencija stranaka Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti u Kunmingu, pružaju dobru priliku za jačanje saveza i djelovanja u području klime i okoliša tijekom ključne godine u međunarodnim raspravama o klimi, oceanima i bioraznolikosti. Komisija, visoki predstavnik i države članice ujedno će staviti veći naglasak na podupiranje napora u neposrednom susjedstvu EU-a: u zemljama južnog susjedstva, zemljama Istočnog partnerstva i zemljama zapadnog Balkana, osobito njihovih regija i sektora koji su najviše pogođeni tranzicijom.

10. Europska unija osobito je svjesna toga da se klimatskim promjenama povećavaju prijetnje stabilnosti i sigurnosti, koje posebno pogađaju one koji se nalaze u najranjivijim i najosjetljivijim situacijama, jačaju pritisak na okoliš, povećavaju rizik od katastrofa, doprinose gubitku prihoda i prisiljavaju stanovništvo na raseljavanje. Visoki predstavnik, Komisija i države članice i dalje će u okviru strateške suradnje s partnerskim zemljama u obzir uzimati klimatske i ekološke čimbenike i rizike, uključujući one u vezi s vodom, te raditi na preventivnim mjerama kao što su sustavi ranog upozoravanja. Vijeće i dalje potiče Vijeće sigurnosti UN-a (VSUN) i sustav Ujedinjenih naroda na stvaranje sveobuhvatne baze podataka za VSUN o sigurnosnim rizicima povezanim s klimatskim promjenama, potpunu integraciju kratkoročnih i dugoročnih klimatskih i okolišnih čimbenika rizika u procjenu i upravljanje prijetnjama miru i sigurnosti na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini te na iskorištavanje stručnog znanja cijelog sustava UN-a kako bi pronašli operativne odgovore na te rizike i ojačali misije UN-a na terenu.
11. Vijeće podsjeća na svoje zaključke od 17. lipnja 2019. o sigurnosti i obrani, kojima se prepoznaje važnost pitanja okoliša i klimatskih promjena za misije i operacije ZSOP-a, uključujući njihov učinak na planiranje i razvoj vojnih sposobnosti u pogledu povezanosti klime i sigurnosti. Vijeće poziva na daljnji rad u vezi s time i jačanje suradnje među različitim akterima, ne dovodeći u pitanje autonomiju EU-a u donošenju odluka.
12. Kako bi se osigurali daljnji koraci na temelju zaključaka Europskog vijeća od 12. prosinca 2019., Vijeće poziva visokog predstavnika, Komisiju i države članice da do lipnja 2020. zajednički i hitno rade na strateškom pristupu klimatskoj diplomaciji u kojem će biti utvrđeni konkretni i operativni postupci za ostvarivanje ciljeva navedenih u ovim zaključcima Vijeća. Tu će zadaću podupirati Mreža za zelenu diplomaciju EU-a, koja će osigurati potpunu sinergiju s energetsom diplomacijom EU-a, a u tu svrhu mobilizirat će se kombinirani resursi delegacija Europske unije i veleposlanstava država članica u trećim zemljama. Vijeće će ponovno razmotriti ova pitanja uoči konferencije COP26 koja će se održati 2020. u Glasgowu.